

Qorti tal-Magistrati (Malta)

Magistrat

Dr Rachel Montebello B.A. LL.D.

Rikors Nru.: 8/2017 RM

**Jeffrey Francalanza u Alan Darmanin f'isimhom proprju u ghan-nom
ta' Glow Promotions u kif ukoll bhala l-organizzaturi tal-kuntest
'Miss Universe Malta 2016'**

vs

Yanika Borg

Illum, 26 ta' Marzu 2019

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ipprezentat minn Jeffrey Francalanza (KI 478185M) u Alan Darmanin (KI 178284M) f'isimhom proprju u ghan-nom ta' Glow Promotions kif ukoll bhala l-organizzaturi tal-kuntest 'Miss Universe Malta 2016' fir-Registru ta' din il-Qorti nhar is-17 ta' Jannar, 2017 fejn talbu lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuta Yanika Borg thallashom is-somma kumplessiva ta' ghaxart elef ewro (€10,000) rapprezentanti:

- Penali ta' hamest elef ewro (€5,000) stante li naqset li tippartecipa u tikkompeti fil-kuntest Miss Universe Malta 2016 u dan skont klawwsola 3.1 iffirmata minnha; Dok A anness;
- Penali ta' hamest elef ewro (€5,000) stante nuqqas ta' partecipazzjoni f'avvenimenti, promozzjonijiet, sessjonijiet ta' fotografija u attivitajiet ohra versu penali ta' €5000 skont klawwsola 3.13 tal-istess kuntratt imsemmi aktar 'il fuq;

2. Thallas l-ispejjez kollha, inkluz

- L-ispejjez tal-ittra gudizzjarja (166A) tat-12 ta' Awwissu 2016 li ggib in-numru 1652/16
- L-ispejjez tal-prezenti, u
- L-interessi skont l-ghola rata permessa mil-Ligi.

Rat ir-risposta tal-konvenuta Yanika Borg ipprezentata fir-Registru tal-Qorti u nhar it-23 ta' Frar 2017 fejn eccepjet:

1. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghhom ghal dawn ir-ragunijiet:
 - a) Illi ai termini tal-artikolu 2 tal-ftehim taht it-titolu "Contestant Eligibility" u senjatament l-artikolu 2.1.5 kundizzjoni ewlenija ghall-eligibilita' tal-kontestanta, ossia l-intimata, huwa "pay the application fee of €350 by the 15/6/2016", l-ftehim kien soggett ghall-kondizzjoni sospensiva in kwantu kellu jithallas id-depositu sa data preciza, liema depositu l-intimata fil-fatt ma hallsitx. Ghaldaqstant il-ftehim ma skattax u kull dritt u/jew obbligazzjoni naxxenti minnu waqghu.

b) Illi, di piu, l-artikolu 3.11 tal-istess ftehim jistipula bl-aktar mod inekwivoku li “the contestant hereby binds herself to pay the amount of three hundred fifty euros (€350) to the Organisers as a fee **for entry** into the Contest.” Huwa car li d-depositu kellu jithallas “as a fee for entry”. Kwindi galadarba ma thallasx, l-atturi pro et noe ma jistghu jitolbu l-ezekuzzjoni tal-penali skond il-ftehim, inkella min ma jhallasx id-depositu u ma jippartecipax jigi fl-istess keffa ta’ dawk li jhallsu d-depositu u ma jippartecipawx xorta wahda. Huwa f’dan l-ahhar kaz li jiskattaw il-penali.

2. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat illi din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta permezz ta’ digriet moghti mis-S.T.O il-Prim’Imhallef b’effett mis-16 ta’ Lulju 2018;

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda li nstemghet quddiem il-Qorti diversament preseduta u semghet ukoll ix-xhieda;

Rat id-dokumenti esebiti u l-atti kollha;

Rat illi fl-udjenza tat-28 ta’ Novembru 2018 il-partijiet iddikjaraw li ma ghandhomx iktar provi;

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet ipprezentata mill-atturi fid-9 ta’ Jannar 2019 in linea mad-digriet moghti fl-udjenza tat-28 ta’ Novembru 2019;

Rat illi minkejja d-digriet taghha tas-16 ta’ Frar 2019 il-konvenuta baqghet ma pprezentat ebda nota ta’ sottomissjonijiet kif awtorizzata;

Rat id-digriet taghha tal-25 ta’ Marzu 2019 fejn cahdet it-talba tal-konvenuta ghas-sospensjoni tal-prolazzjoni tas-sentenza ghar-ragunijiet hemm indikati;

Rat illi l-kawza giet imhollija ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

It-talba tal-atturi f'din il-kawza hija naxxenti mill-allegat nuqqas ta' adempiment da parti tal-konvenuta tal-obbligi minnha assunti fuq skrittura privata konkluzja bejn il-partijiet fil-11 ta' Mejju 2016. Permezz ta' din l-iskrittura l-konvenuta ntrabtet a favur tal-atturi illi tippartecipa fil-konkors organizzat mill-istess atturi intestat "Miss Universe Malta", taht dawh it-termini u kundizzjonijiet elenkati fl-imsemmija skrittura privata ("il-ftehim"). L-eligibilita` tal-konvenuta li tippartecipa f'dan il-konkors hija regolata b'diversi kundizzjonijiet, ilkoll elenkati fil-klawsola 2 tal-ftehim, fosthom il-kundizzjoni tal-hlas ta' *entry fee* fis-somma ta' €359 sa mhux iktar tard mill-15 ta' Gunju 2016, filwaqt illi d-diversi obbligi tal-partijiet jinsabu elenkati fil-klawsola 3 tal-ftehim.

L-atturi jikkontendu illi l-konvenuta, minkejja li ffirmat il-ftehim u ntrabtet illi tippartecipa fil-konkors u tattendi ghall-attivitajiet, laqghat u avvenimenti ohra skedati bhala parti mill-konkors skont kif maqbul fil-ftehim, u ghalkemm hallset parti mill-*entry fee* u attendiet ghal-laqgha generali fit-13 ta' Mejju 2016 fejn giet imfissra lill-partecipanti l-iskeda tal-attivatjiet u impenni marbuta mal-konkors, baqghet ma dehritx ghall-*photoshoot* ufficjali li kien skedat ghas-6 ta' Gunju 2016 u lanqas komplot tippartecipa fil-konkors. L-atturi jsostnu li dan wassal ghal inadempjenza ta' da parti tal-konvenuta fl-obbligi taghha taht il-ftehim u b'hekk skatta l-jedd taghhom li jesigu l-hlas tal-penali kontemplat fl-Artikolu 3.1 kif ukoll fl-Artikolu 3.13. Dawn il-klawsoli jipprovdu hekk:-

Artikolu 3.1:-

The Contestant hereby binds herself to compete and take part in the Contest being organised by the Organisers at all dates and times that the Organisers shall deem fit.

The default of this obligation subjects the Contestant to a penalty of a pre-liquidated, non-abatable damages in the amount of Euro five thousand euro (€5,000).

Artikolu 3.13

The Contestant is, in virtue of this Agreement, binding herself to participate fully and actively in all events, activities, promotions, rehearsals, photo-shoots, contests, competitions, social events, prejudging events, parades, radio, television and newspaper interviews, public appearances at events and all other related or ancillary activities to the contest, as may be dictated by the Organisers, whether before the Contest, during the Contest or throughout the period of validity of this Agreement, inclusive of any period of service owed in light of the Contestant's winning the Contest.

The default of this obligation subjects the contestant to a penalty of pre-liquidated, non-abatable, damages in the amount of Euro five thousand (€5,000).

Il-konvenuta laqghet għall-kawza billi eċċepiet li l-ftehim in kwistjoni kien soggett għall-kundizzjoni sospensiva, ossia l-hlas da parti tagħha tal-*entry fee*, u dan sa mhux iktar tard mill-15 ta' Gunju 2016. Il-konvenuta tikkontendi li l-fatt li hija baqghet ma hallset xejn minn din il-mizata entro t-terminu maqbul għall-hlas, ifisser li l-ftehim ma skattax u hija ma kienetx iktar marbuta bl-obbligi minnha assunti fuq l-istess ftehim, fosthom l-obbligu li tippartecipa fil-konkors.

PROVI

Il-Qorti rat ix-xhieda mressqa mill-atturi, cioè l-Affidavit tal-attur Jeffrey Francalanza, l-Affidavit tal-attur Alan Darmanin kif ukoll l-Affidavit ta' Dajana Laketic, u d-dokumenti annessi mal-imsemmija Affidavits.

In kontro-ezami l-attur Jeffrey Francalanza xehed¹ illi l-*application fee* kellha tkun fl-ammont ta' tliet mija u ħamsin Euro (€350) u din kienet titħallas sal-15 ta' Ġunju 2016. Huwa qabel li effettivament hemm dan l-obbligu. Rigward il-klawsola 3.11 tal-kuntratt, l-attur qabel ukoll li dan l-ammont kien jirrappreżenta *fee* fuq id-dhul fil-kontest u illi effettivament dan l-ammont kellu jithallas qabel id-data indikata biex il-konvenuta tkun eligibbli għal dan il-kontest. L-attur ikkonferma ulterjorment illi fit-13 ta' Mejju 2016, il-konvenuta ħallset mija u ħamsin Euro (€150) mill-ammont ta' tliet mija u ħamsin (€350) li kellhom jithallsu u dawn il-flejjes ġew mogħtija lilu permezz ta' flus kontanti. Qal li mhux minnu dak li qalet il-konvenuta illi ma ħallsithomx, u spjega illi fil-laqgħa li kellhom jumejn qabel fil-ħdax ta' Mejju, il-konvenuta stess kienet avzata wkoll. Ikkonferma li huwa kien ta lill-konvenuta riċevuta u dana mill-invoice book tagħhom stess, liema invoice book gie esebit *animo ritirandi* bhala Dokument S.

L-istess attur rega' xehed in kontro-ezami fl-udjenza tal-24 ta' Jannar 2018 fejn tenna jgħid illi fit-13 ta' Mejju meta l-konvenuta ħallset id-depożitu ta' €150, hemm diversi rċevuti bhala cash sales fl-invoice book Dok. S, u dawn il-hlasijiet saru minn kontestanti ta' Miss Universe Malta. Mistoqsi jgħid liema minn dawn id-dokumenti effettivament hija dik li ta lill-konvenuta, l-attur wiegeb jgħid li mhux f'pożizzjoni li jgħid. Mistoqsi jgħid min huma l-kontestanti l-oħra li ħallsu dakinhar fejn huwa effettivament kien ħareg irċevuta, huwa qal illi mhux f'pożizzjoni li jagħmel dan.

Jeffrey Francalanza rega' xehed in kontro-ezami fis-seduta tat-28 ta' Novembru 2018, fejn ikkonferma li f'dan il-contest kien hemm hamsa u ghoxrin tfajla. Illi meta telqet Yanika gew 24 kontestanta u ma dahal hadd minflokha ghalkemm lill-konvenuta huwa kien avzaha dakinhar stess tal-photoshoot li ma setghux jagħmlu replacements. Qal li f'messagg mibghut minn Yanika hija ma kinitx

¹ Seduta 14 ta' Dicembru 2017.

qalet li mhux ser tikkontesta izda li riedet titkellem mieghu. Qal li f' messaggi ohrajn jidher li kienu qed jittkellmu anke dakinhar tax-shoot u dawn fit-3 ta' Gunju, kif ukoll fis-6 ta' Gunju. L-attur ikkonferma li l-konvenuta kienet baghtet messagg fejn qalet li m'hijiex ser ikollha hin tattendi l-attivitajiet. Qal ukoll li minkejja kienet hallset id-deposit, l-kumplament tas-somma ta' €200 kienet ghadha ma hallsithomx sa dakinhar li kienet baghtet l-messagg.

L-attur spjega wkoll illi l-invoice book Dok. S kienu jimlewh kemm hu kif ukoll l-attur l-iehor Alan Darmanin, izda ma setax jindika liema hi r-ricevuta ta' Yanika Borg ghaliex skond hu ghaddew tliet snin.

L-attur Alan Darmanin xehed ulterjorment fil-21 ta' Marzu 2018 fejn esebixxa Dokument AD li jikkonsisti f'lista ta' invoices li jirreferu ghat-2016 u dan dwar il-competition li kellha ssir in konnessjoni ma' Miss Universe Malta. Sostna illi l-invoices minn 236507 sa 236528 jghajtu lin-nisa msemija f'dan id-dokument. L-attur spjega illi kienu attendew it-tfajliet ghall-ewwel General Meeting. Fosthom kien hemm prezenti wkoll il-konvenuta.

In kontro-ezami, l-attur Alan Darmanin xehed² illi fil-lista Dokument AD ma jidhrux l-ismijiet tan-nies li qed ihallsu izda huma pagamenti li saru mit-tfajliet kontestanti mill-invoice numru 236507 sa 236528. Huwa kkonferma li ma tezistix lista bl-ismijiet u dan il-ghaliex dawn il-pagamenti saru f'daqqa fl-ewwel meeting fejn il-konvenuta kienet prezenti u fejn il-pagamenti bdew dehlin wahda wahda wara xulxin u ghalhekk ma nkitbux ismijiet. Qal pero' li mbaghad l-ohrajn peress li ltaqaw magghom individwalment, il-kumplament tal-pagamenti u ricevuti tawhomlhom f'isimhom.

L-istess attur ikkonferma li l-pagament li ghamlet il-konvenuta jinsab f'dik il-lista fejn m'hemmx indikati l-ismijiet, u l-pagament huwa wiehed minn fost dawk indikati bin-numri 236507 sa 236528. Qal illi dawk kienu l-partecipanti kollha li kienu prezenti fl-ewwel meeting fejn huma kienu avzawhom permezz

² Seduta tal-24 ta' Ottubru 2018.

ta' messagg ukoll li riedu jgibu deposit magħhom. Bhalma huwa indikat ukoll fir-ritratt, Yanika Borg kienet prezenti waqt dak l-ewwel meeting mal-kumplament tat-tfajliet kollha, jgifieri hi kienet wahda minnhom. Ikkonferma wkoll li huwa jiftakar l-ismijiet tat-tfajliet kollha, u li hu jiftakar tfalja jisimha Letizia Muscat. Qal illi din t-tfajla kienet hallset u li bi zball qeghda mnizzla bhala Borg fil-lista. Kompla jispjega illi dak il-hin kien ingabar biss deposit u illi Letizia qeghda mnizzla bi zball tal-ortografija: tfajla b'dak l-isem wahda biss hemm. Qal illi Laetizia kien hemm partecipanta wahda illi kienet giet għal-ewwel meeting u qeghda ukoll fir-ritratt. Hija kienet tathom ittra li kienet qed titlaq mill-kompetizzjoni minhabba ragunijiet ta' xogħol u minflokha kienu dahhlu lil Laetizia Genovese. Laetizia kienet giet riplejsata b' Laetizia ohra li attendiet għall-finali. Laetizia Genovese ma kinitx prezenti għall-ewwel meeting u kienet iddahlet wara mal-kumplament tat-tfajliet. Hija ma kinitx prezenti fir-ritratt izda Laetizia l-ohra kienet fir-ritratt mal-kumplament tat-tfajliet.

Alan Darmanin ikkonferma li Laetizia Muscat li kienet habiba ta' Yanika kienet hallset id-deposit. Laetizia Genovese kienet hallset ukoll wara u x-xhud ikkonferma li hemm ircevuta enumerata 236550 a fol. 85.

Diana Laketic in kontro-eżami xehdet³ illi hija kinitx rebhet fil-Miss Universe Malta 2016, qalet li hija kienet giet mal-ewwel tlieta. Din ma kienetx l-ewwel darba li ħadet sehem f'konkors ta' sbuħija ma' Globe Promotions u meta xtaqet tippartecipa f'dan il-kontest u kienet tkellmet mal-atturi u kellhom anke laqgħa fejn spjegawliha x'inhil-proċedura, x'kien ser jgħri waqt il-konkors u wkoll jekk effettivament kinitx tirbaħ u qalet li kienet iffirmit il-kuntratt fl-ewwel laqgħa u saħansitra kienet anki tat deposit għax in fatti kienet qed tfittex sponsor. Is-somma ta' €350 kienet hallsitha kollha, b'depozit inizzjali ta' €150 u ngħatat ukoll ircevuta tagħhom.

³ Seduta tal-14 ta' Dicembru 2017.

Mistoqsija jekk effettivament kienx hemm xi data meta hija kellha tagħmel il-ħlas kollu, hija wiegbet illi kien hemm data. Ma tiftakarx jekk effettivament il-pagament kollu dovut ħallsitux qabel dik id-data jew wara. Mistoqsija wara kemm ħallset il-bilanċ ta' €200, qalet li ma tiftakarx. Tiftakar, izda, li kellhom general meeting fejn kienu ltaqaw l-kontestanti kollha u hemmhekk il-kontestanti ngħataw schedule, gie mfisser lilhom x'kien ser jigrri u kienu infurmati li kellhom jissettiljaw il-fee. Skont ix-xhud, hija kellha sponsor biex tħallas il-kumplement tal-entry fee. Kieku ma kellhiex sponsor forsi ma kinitx tidhol.

Il-konvenuta Yanika Borg xehdet fis-seduta tal-15 ta' Novembru 2017 fejn qalet illi taf li kienet ħa tidhol f'konkors ta' modelling ma' Globe Promotions u dan bħala l-organizzaturi tal-konkors Miss Universe Malta 2016. Tenniet li sabiex tagħmel dan kellha tmur tiffirma kuntratt mas-Socjetà attriċi. Hija għarfet il-kuntratt esebit f'dawn l-Atti li huwa datat 11 ta' Mejju 2016 u fuq dan il-kuntratt hija għarfet il-firma tagħha, u kkonfermat ukoll li hija ma ħaditx sehem f'dan il-konkors minħabba raġunijiet ta' xogħol. Qalet li sabiex hija tkun tista' tippartecipa skont dan il-kuntratt hija kellha tħallas is-somma ta' €350 (tliet mija u ħamsin ewro). Il-konvenut spjegat illi hija la tat depozitu u lanqas ħallset għal dan l-ammont li jinsab indikat fi klawwola 3.11 u li kellu jithallas sal-15 ta' Ġunju 2016. Ikkonfermat illi dan l-ammont kellu jithallas lill-organizzaturi bħala *fee for entry* biex hija tkun eliġibbli għal dan il-konkors. Il-konvenuta, meta reggħet xehdet fl-14 ta' Dicembru 2017, esebiet kuntratt Dokument Z1 u kkonfermat illi effettivament dan huwa kopja ta' dak esebit fl-atti a fol. 27 *et seq.* (Dokument AJD1).

In kontro-ezami, il-konvenuta xehdet⁴ illi l-firma li hemm fuq il-kuntratt a fol. 27 hija tagħha u kkonfermat ukoll li hija kienet taf li kienet qed tiffirma kuntratt. Qalet li kien spjegħha dan Jeffrey Francalanza u li hija ffirmat

⁴ Seduta 28 ta' Novembru 2018.

volontarjament u minghajr hadd ma geghla. Illi kienu qalulha li l-kuntratt jigi mal-pagament u hija kienet taf x'qed tiffirma. Il-konvenuta identifikat lilha nnifisha fir-ritratt, kif ukoll ikkonfermat il-messaggi li kienu ntbaghtu bejnha u bejn Jeffrey Francalanza.

Ikkunsidrat;

Huwa inkontestat illi l-konvenuta ffirmat il-ftehim in kwistjoni u li dan ghamlitu volontarjament u b'konoxxenza pjena tal-obbligi u drittijiet naxxenti mill-istess ftehim. Huwa risaput illi in materja ta' kuntratti, il-principju baziku jibqa' dak li "*pacta sunt servanda*". Dan in kwantu l-kuntratt ghandu sahha ta' ligi ghal dawk li jaghmluh⁵ u ma jistax jigi mhassar hlief bil-kunsens ta' xulxin jew ghal ragunijiet mil-ligi maghrufa⁶. Huwa inoltre mistenni li l-kuntratti jigu esegwitu bil-bona fidi u in effetti jobbligaw mhux biss ghal dak li jinghad fihom izda ukoll ghall-konsegwenzi kollha li ggib maghha l-obbligazzjoni skond ix-xorta taghha, bl-ekwita`, bl-uzu jew bil-ligi⁷.

Il-Qorti, wara li fliet bir-reqqa il-kontenut shih ta' dan il-ftehim, hija tal-fehma illi dan ma kien soggett ghal ebda kondizzjoni sospensiva, kif pretiz mill-konvenuta. Kif imfisser mill-Artikolu 1062 tal-Kodici Civili, il-kondizzjoni sospensiva hija dik illi taghmel l-ezistenza tal-obbligazzjoni tiddependi minn grajja li ghad trid tigrigi u li mhix certa. L-effett partikolari ta' din il-kondizzjoni huwa li l-obbligazzjoni taht il-kondizzjoni sospensiva ma tezistix qabel ma l-grajja tigrigi.

Fil-kaz odjern, il-Qorti ma ghandha l-ebda diffikolta` teskludi b'mod assolut li l-obbligu tal-konvenuta li tikkompeti u ppartecipa fil-konkors u fl-attivitajiet

⁵ Artikolu 992(1) tal-Kodici Civili.

⁶ Artikolu 992(2) tal-Kodici Civili.

⁷ Artikolu 993 tal-Kap. 16

kollha marbutin mal-konkors, kien jiddependi b'xi mod mill-hlas tal-*entry fee* da parti taghha, u tqis inoltre bhala mhux fondat it-tezi tal-konvenuta illi finnuqqas ta' hlas entro t-terminu u fl-ammont stipolat, ma kellhomx jiskattaw l-obbligi u drittijiet kontemplati fil-ftehim. Dan jinftiehem bl-iktar mod limpitu mill-assjem ta' diversi klawnsoli tal-ftehim, fosthom il-klawsola 3.25, 6.1, 6.2, 7.3 u, b'mod partikolari, il-klawsola 7.1 li jghid hekk:-

“All conditions, rights or obligations found in this Agreement shall be construed as express resolute conditions, and hence any violation of such will lead to the disqualification of the Contestant from the Competition as well as an ipso iure absolute forfeiture of the rights contained therein, bringing about the dissolution of such agreement in favour of the Organisers, together with the payment of any damage or amounts still due, and which may be made payable by the Contestant to the Organisers.” [enfasi tal-Qorti]

Din il-klawsola ma thalli ebda dubju kwalsiasi illi l-ezekuzzjoni tal-obbligi u jeddijiet naxxenti mill-ftehim ma kienu soggetti ghal ebda kondizzjoni sospensiva kif tippretendi l-konvenuta. Fil-fehma tal-Qorti, il-ftehim gie fis-sehh mal-konkluzjoni tal-ftehim minghajr ma kien jenhtieg l-avverament ta' ebda kundizzjoni biex ikunu azzjonabbli l-obbligi u l-jeddijiet kollha naxxenti mill-istess ftehim.

Mhux talli hekk, talli l-Qorti tqis illi hawnhekk isibu riskontru d-dispozizzjonijiet tal-Artikoli 1067 u 1069 tal-Kodici Civili in materja ta' kondizzjoni rizzoluttiva espressa, stante illi fil-kaz odjern, huwa evidenti li l-kondizzjoni saret ghall-kaz li fih wahda mill-partijiet tonqos ghall-obbligazzjoni taghha. Fir-rigward, l-Artikolu 1069 jipprovdi illi:

...il-parti li lejha l-obbligazzjoni ma tkunx giet esegwita, tista' tagħzel, jekk il-kondizzjoni sseħħ, jew li titlob il-hall tal-kuntratt, jew li ggieghel lill-parti l-oħra tesegwixxi l-obbligazzjoni, meta dan ikun possibli.

(2) Fil-kaz il-wiehed u l-iehor, il-konvenut jista' jigi kkundannat għall-hlas tad-danni.

Ghall-Qorti din il-klawsola tfisser illi kwalunuwe ksur tal-kundizzjonijiet miftiehma jwasslu *inter alia* ghall-iskwalifika tal-konvenuta mill-Kompetizzoni u r-risoluzzjoni tal-ftehim, flimkien mal-obbligu tal-hlas tad-danni u ammonti ohra li jistghu jkunu talvolta ghadhom dovuti lill-Organizzaturi mill-konvenuta.

Dwar il-hlas tal-*entry fee*, il-ftehim huwa car u l-klawsola 3.11 jaghmilha car illi l-obbligu tal-hlas ta' din il-mizata skatta minnufih mal-iffirmar tal-ftehim u l-konvenuta kienet marbuta li thallas din il-mizata sad-data stipolata, cioe` sal-15 ta' Gunju 2016. Effettivament, il-ftehim jistipola hekk fil-klawsola 3.11:-

“The Contestant hereby binds herself to pay the amount of three hundred and fifty Euros (€350) to the Organisers as a fee for entry into the Contest. Such fee is not subject to refund on any ground whatsoever.” [enfasi tal-Qorti]

Ghaldaqstant, l-ewwel aspekk tal-unika eccezzjoni tal-konvenuta - illi l-hlas tal-*entry fee* kienet kondizzjoni sospensiva tal-ezekuzzjoni tal-ftehim – huwa bla siwi u qed jigi respint.

Ikkunsidrat;

Illi fit-tieni binarju tal-eccezzjoni taghha, il-konvenuta eccepjet illi bin-nuqqas taghha stess li thallas il-mizata dovuta fuq l-applikazzjoni ghall-konkors, hija ezonerata milli tezegwixxi a favur tal-atturi l-obbligi minnha assunti taht l-istess ftehim.

Izda l-Qorti ma taqbilx ma' din il-linja difensjonali tal-konvenuta u tqis illi f'kuntratti bilaterali, il-kontraenti ma jistghux jinvokaw l-inadempiment taghhom stess tal-obbligi minnhom assunti a favur il-parti l-ohra, biex jiskartaw l-ezekuzzjoni tal-ftehim. Huwa minnu illi l-eccezzjoni ta' *adimpledum non est adimplendi* tista' tapplika fir-rigward ta' kwalunkwe kuntratt bilaterali, fejn min jonqos li jwettaq l-obbligazzjoni li jkun intrabat biha jkun responsabbli ghad-

danni, izda huwa pacifiku illi biex din l-eccezzjoni ssib riskontru, irid jintwera illi l-kreditur tal-obbligazzjoni jkun inadempjenti fl-obbligi tieghu⁸. Intqal hekk in propositu:-

“Per exceptio inadempti contractus si intende, come dice il termine stesso, un'eccezione che il debitore (in base a contratto bilaterale) che venga convenuto dalla controparte per l'esecuzione della sua propria obbligazione, puo'opporre, se'la controparte che agisce contra di lui, non abbia, essa stessa, adempiuto, o non sia pronto ad adempiere.” [enfasi tal-Qorti]

Illi fil-kaz odjern, huwa evidenti li l-kontestazzjoni tal-konvenuta ma tistax tigi meqjusa u kkunsidrata taht l-ottika tal-eccezzjoni ta' *adimplendi non est adimplendum*. Effettivament, ma jirrizultax illi l-konvenuta naqset milli thallas l-*entry fee* ghaliex l-atturi, da parti tagghom, naqsu milli jwettqu xi obbligu inkombenti fuqhom skont il-ftehim. Kieku kellha tigi accettata t-tezi tal-konvenuta, kieku l-ebda ftehim bilaterali ma jigi mwettaq u ezegwit ghaliex kull parti kontraenti tkun fil-liberta` li tuza l-morozita` jew inadempjenza taghha stess taht il-kuntratt sabiex tiggustifika l-hall taghha mill-obbligi assunti a favur tal-kreditur taghha. Dan huwa inaccettabbli.

Ikkunsidrat ulterjorment;

⁸ Barra dan, huwa biss jekk jikkonkorru c-cirkostanzi kollha sotto-elencati li tista' tigi sollevata b'success din l-eccezzjoni:- *“(i) L-inadempjenza tal-attur li tolqot xi obbligazzjoni tieghu trid tkun parti ntegrali mill-ftehim; (ii) l-inadempjenza trid tkun verament imputabbli lill-attur; u (iii) irid ikun hemm proporzjonalita' bejn l-inadempjenza tal-partijiet u cioe' li n-nuqqas tal-attur relattivament ghall-prestazzjonijiet li huwa jesigi mill-konvenut tkun ta' certa gravita'.”* - **Panta Marketing and Services Limited vs Joseph Brincat** – Qorti tal-Appell [Inferjuri], deciza 28 ta' Gunju 2011. Ara wkoll **Easysell Caterers (Gozo) Limited vs Benjamin Bonello et**, deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri, 6 ta' Mejju 2010

⁹ *Giovanni Pacchione: Diritto Civile Italiano – Diritto Delle Obbligazioni* - citat b'approvazzjoni mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri fis-sentenza **Nazzareno Vassallo et vs Dr.Michael Caruana et**, deciza fl-20 ta' Gunju 2008.

Illi fit-tieni binarju tal-eccezzjoni taghha, il-konvenuta tfisser il-kontenzjoni taghha ulterjorment billi ssostni li mhux lecitu li l-atturi jitolbu l-ezekuzzjoni tal-ftehim minn min ma hallasx id-depozitu u ma ppartecipax, ghaliex ghall-ezekuzzjoni tal-ftehim u kwindi ghall-hlas tal-penali kontemplat fiz-zewg klawsoli fuq citati, ghandu jigi kkundannat biss min hallas id-depozitu u ma baqa' ma ppartecipax.

Izda kif diga` stabbilit, il-Qorti tqis illi l-ezekuzzjoni tal-ftehim u b`mod partikolari l-obbligu tal-partecipazzjoni, ma kienetx dipendenti fuq il-kondizzjoni tal-hlas tal-*entry fee*. Jigi ribadit illi hekk kif gie konkluz il-patt konvenzjonali, il-konvenuta f`dan il-kaz, intrabtet bl-obbligu tal-hlas tal-*entry fee*, kif ukoll bl-obbligu tal-partecipazzjoni fil-konkurs, b`mod illi l-inadempjenza ta' xi wiehed minn dawn l-obbligi ma jista' qatt iwassal biex jezonera lill-kontraent inadempjenti mill-ezekuzzjoni tal-ftehim. Anzi bil-kontra: il-ftehim jistipola¹⁰ manifestament u espressament illi n-nuqqas ta' adempiment ta' kull patt kontrattwali minghajr distinsjoni kellu jwassal ghar-risoluzzjoni tal-ftehim.

Da parti taghhom, l-atturi jikkontendu illi l-konvenuta kienet hallset €150 akkont tal-*entry fee* ta' €350 minnha dovut, u li kien fadallha thallas bilanc ta' €200. Il-konvenuta tichad dan u tikkontendi li hija ma hallset xejn. B`referenza ghall-messaggi stampati li jidhru fid-dokument a fol. 40 (Dok. B) tal-atti, hija tghid illi l-attur Jeffrey Francalanza talabha thallas is-somma ta' €200 b`kollox izda hi xorta wahda ma hallsithomx, u lanqas hallset is-somma ta' €150 li l-istess attur xehed li hija kienet hallset akkont tal-*entry fee*.

Mill-provi prodotti, il-Qorti fehmet illi fit-13 ta' Mejju 2016, cioe` jumejn wara gie konkluz il-ftehim, il-konvenuta hallset is-somma ta' €150 akkont tal-ammont intier dovut skont il-klawsola 3.11, meta attendiet ghal-laqgħa generali

¹⁰ Klawsola 7.1

tal-kontestanti kollha fil-Cavalieri Art Hotel. Il-Qorti ma tqisx illi ghandha taghti affidabbilita` lill-verzjoni tal-konvenut f`dan ir-rigward ghaliex temmen li s-somma ta' €200 msemmija fil-messagg f`Dok. B li ntbaghat mill-attur Alan Darmanin fit-3 ta' Gunju 2016, kienet tirreferi ghall-bilanc tal-*entry fee* li kien ghadu ma thallasx mill-konvenuta fil-laqgha tat-13 ta' Mejju 2016. Il-Qorti hadet qies ukoll ta' dak li xehdet kontestanta ohra Dajana Laketic, prodotta bhala xhud mill-atturi u li kkonfermat illi hija ma kienetx hallset l-*entry fee* kollu f`salt izda hallset is-somma ta' €150 akkont u l-kumplament fi stadju ulterjuri, ghalkemm hija ma setghetx tiftakar jekk l-ammont shih thallas kollu qabel jew wara d-data meta kien dovut skont il-ftehim.

Maghdud dan kollu, il-Qorti ma tistax ma tiehux qies ukoll tal-*invoice book* esebit mill-atturi (Dok. S¹¹) li fih notamenti tal-hlasijiet li saru *inter alia* mill-kontestanti fil-konkors in kwistjoni, fejn jirrizulta illi l-isem tal-konvenuta jinsab indikat fost l-ismijiet tal-konkorrenti li ghamlu xi forma ta' hlas in konnessjoni mal-kompetizzjoni. Il-fatt li l-atturi ma kienux f`pozizzjoni li jesebixxu kopja tar-ricevuta jew fattura li huma jghidu li kien inhareg fir-rigward tad-depozitu ta' €150, ma jfissirx li l-hlas ma sarx. Il-Qorti tqis li lanqas ma huwa inkombenti fuq l-atturi li jaghtu prova ta' dan il-hlas biex jirribattu dan l-aspett tal-eccezzjoni tal-konvenuta, ghaliex kif gia` stabbilit, l-obbligu tal-konvenuta ghall-hlas tal-*entry fee*, filwaqt li skatta kif gie konkluz il-ftehim, huwa kondizzjoni rizzoluttiva tal-ftehim li f`dan il-kaz, igib mieghu l-effetti kontemplati fl-Artikolu 1069 tal-Kapitolu 16.

Fuq kollox izda, il-Qorti ma temminx lill-konvenuta meta qalet li l-atturi kienu tawha xi koncessjoni specjali biex thallas somma inqas minn dik stipolata fil-ftehim in linea tal-*entry fee*. Wara kollox, il-konvenuta ma tat ebda raguni jew spjegazzjoni kwalsiasi ghala kellha tinghata dan l-iskont fl-ammont tal-*entry fee*.

¹¹ Fol. 81

Ghall-kompletezza, u riferibbilment ghall-allegazzjoni tal-konvenuta illi hija lanqas ippartecipat fil-konkors, il-Qorti ma tistax ma tosservax illi l-konvenuta stess ikkonfermat li hadet sehem fil-laqgħa generali tat-13 ta' Mejju 2016 u li hija tidher fir-ritratti ta' din il-laqgħa (Dok A, fol 39). Jirrizulta wkoll mill-provi li in segwitu għal din il-laqgħa, il-konvenuta impenjat ruhha ulterjorment li tattendi għall-*photoshoot* ufficjali skedat għas-6 ta' Gunju 2016, izda baqgħet ma dehritx għaliha u lanqas reggħet ippartecipat iktar fil-konkors.

Għaldaqstant, in vista ta' dak kollu fuq premiss, il-Qorti ma għandha ebda rizerva tikkonkludi illi l-konvenuta naqset mill-obbligu tagħha li thallas il-mizata stipolata fil-klawsola 3.11 kif ukoll mill-obbligu li tikkompeti u tipparticipa bis-shih u b'mod attiv fil-konkors u fl-attivatajiet u impenni kollha marbutin miegħu bi ksur tal-klawsoli 3.1 u 3.13. Inevitabbilment, il-korollarju ta' dan huwa illi l-atturi għandhom id-dritt mhux biss illi jxolju l-ftehim a tenur tal-klawsola 7.1 tal-ftehim, izda jesigu wkoll il-hlas tal-penali kontemplat fil-klawsoli 3.1 u 3.13. Ferm dak kollu premiss, jirrizulta wkoll illi teknikament, l-atturi setgħu wkoll jesigu mingħand il-konvenuta l-hlas tal-bilanc tal-*entry fee* li kien għadu dovut minnha fis-somma ta' €200, izda jidher li dan għazlu li ma jagħmluhx.

Ikkunsidrat;

Fuq l-iskorta ta' dak kollu fuq premiss u deciz, il-Qorti sejra tghaddi biex tikkonsidra l-kwistjoni tal-hlas tal-penali li l-konvenuta għandha tigi kkundannata li thallas skont kif maqbul fil-ftehim. Jigi osservat illi l-konvenuta ma ressqet ebda eccezzjoni li tattakka l-quantum tal-penali stabbilit fil-klawsoli 3.1 u 3.13 tal-ftehim, entrambe fl-ammont ta' €5,000.

Kif ritenut mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Terrence Mirabelli vs James Schembri**¹², bhala regola, il-penali stipulata bejn il-partijiet kontraenti hija meqjusa bhala klawsola li tirrapprezenta d-danni preventivament likwidati minhabba non-ezekuzzjoni tal-obbligazzjoni.

Fis-sentenza taghha fl-ismijiet **L-Awtorita` tad-Djar vs Ivan Borg et**, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili¹³ qalet hekk in propositu:-

“Il-klawsola penali hija għamla ta’ danni pre-likwidati li biha l-kreditur tal-obbligazzjoni jehles mill-obbligu li jipprova li għarrab ħsara, għaliex jistrieħ biss fuq il-fatt li d-debitur tal-obbligazzjoni ma jkunx wettaq fil-ħin dak li mal-parti l-oħra jkun intrabat li jagħmel. Huwa għalhekk li l-liġi tfisser il-klawsola penali bhala l-obbligazzjoni li wieħed jintrabat biha f’każ li jonqos li jwettaq l-esekuzzjoni ta’ ftehim li jkun daħal għalih ma’ ħaddieħor.”

Kif del resto sancit fl-Artikolu 1120(3) tal-Kodici Civili, il-partijiet jistghu jstipulaw b’mod esplicitu penali u danni. Izda, dan l-Artikolu jiddisponi illi l-kreditur:-

“... ma jistax jitlob il-haga principali u l-penali flimkien, hlief meta l-penali tkun giet miftehma għad-dewmien biss.”

Ikkunsidrat;

Illi f’dan il-kaz, huwa evidenti li l-atturi mhux qeghdin jitolbu l-ezekuzzjoni specifika tal-ftehim, ossia l-partecipazzjoni effettiva tal-konvenuta fil-konkors u fl-attivitajiet anicallari u relattivi għall-konkors, u lanqas qeghdin jitolbu l-hlas tal-bilanc dovut fuq l-entry fee. Qeghdin jitolbu biss il-hlas tal-penali dovut minhabba l-inadempjenza tal-konvenuta taz-zewg obbligi separati li l-ezekuzzjoni taghhom huma entrambe zgurati b’penali.

¹² Deciza 31 ta’ Jannar 2003. Il-Qorti citat b’approvazzjoni mis-sentenza fl-ismijiet **Negte. Antonio Tabone noe vs Negte. Joseph Caruana**", deciza mill-Qorti tal-Kummerc fl-24 ta’ Novembru 1950.

¹³ Deciza 31 ta’ Jannar 2006.

Fir-rigward, il-Qorti tosserva illi n-nuqqas tal-konvneuta li tippartecipa fl-attivitajiet imfissrin mill-klawsola numru 3.13 iwasslu necessarjament, fic-cirkostanzi ta' dan il-kaz, ghan-nuqqas ta' partecipazzjoni fil-konkors innifsu ghaliex jirrizulta mill-atti illi l-konvenuta kienet naqset milli tippartecipa fl-attivitajiet tal-konkors kwazi mill-bidu nett tal-process u kien evidenti li ma kienetx sejra tippartecipa fil-konkors innifsu.

Stabbilit dan, jehtieg li jigi ezaminat dak li jiddisponi l-Artikolu 1122 tal-Kodici Civili. Dan il-provvediment jistabbilixxi illi l-Qorti ma tistax tnaqqas jew ittaffi l-penali hlief fil-kazijiet specifikati, u cioe`:-

“(a) id-debitur ikun ezegwixxa bicca mill-obbligazzjoni, u l-kreditur ikun accetta espressament il-bicca li giet esegwita, jew;

(b) meta jitqiesu c-cirkostanzi partikolari tal-kreditur il-bicca esegwita tkun biccar swietlu. Iżda, f’dan il-kaz, ebda tnaqqis ta’ penali ma jista’ jsir, jekk id-debitur, meta ntrabat għall-penali, ikun irrinunzja espressament għal kull tnaqqis jew jekk il-penali tkun giet miftiehma għad-dewmien biss.”

Il-Qorti hija tal-fehma illi ghalkemm f’dan il-kaz ma jirrizultax illi l-penali giet miftehma espressament għad-dewmien biss, mill-mod kif gew redatti z-zewg klawsoli penali mertu tal-kawza, il-konvenuta ghandha titqies li rrinunzjat espressament għat-tnaqqis fil-quantum tal-penali, u dan minhabba l-uzu tal-kelma “*non-abatable*” fiz-zewg klawsoli in kwistjoni. Ghalhekk mhux apert lill-Qorti l-fakolta` li timmodera l-effetti tal-klawsola penali, anke jekk rinfaccata b’eccezzjoni illi l-penali hija eccessiva¹⁴. Madanakollu, il-konvenuta ma ressqet ebda eccezzjoni f’dan is-sens u f’kull kaz il-Qorti hija prekluzja minhabba d-dispozizzjonijiet tal-Artikolu 1122 tal-Kodici Civili milli ttaffi l-quantum tal-klawsoli penali. Ghaldaqstant, hija ma ghandha ebda ghazla hlief

¹⁴ Ara in proposito: **Nazzareno Grech vs Mary Farrugia et**, Qorti tal-Kummerc, deciza 7 ta' Dicembru 1948; **Giuseppi Farrugia vs Mary Rose Busuttil**, Appell Civili, deciz 11 ta' Dicembru 1978.

illi tapplika bis-shih fil-konfront tal-konvenuta l-effetti kollha tal-klawzola penali 3.1 kif ukoll 3.13 fl-intier taghhom.

Barra minn hekk, fil-fehma ta' din il-Qorti, fil-kaz odjern kif rajna l-konvenuta ma ezegwiet prattikament ebda parti mill-obbligazzjoni taghha, oltre illi l-atturi xehdu illi l-lokalita` li kellha tirrapprezenta l-konvenuta fil-Konkors, baqghet mhux rapprezentata minhabba l-agir tal-konvenuta. Fir-rigward, wiehed irid izomm quddiem ghajnejh il-motivazzjoni li ssejjes in-natura tal-penali, li hija dik ta' kumpens tal-hsara li jbati l-kreditur minhabba n-nuqqas ta' ezekuzzjoni tal-obbligazzjoni principali, kif del resto jistipula is-subartikolu (1) tal-Artikolu 1120 tal-Kodici Civili.

Propriu hawnhekk isib riskontru pjen il-principju ta' *pacta sunt servanda* u l-korollarju tieghu illi l-kuntratti kollha ghandhom jigu ezegwiti in bona fide u li jobbligaw ghall-konsegwenzi kollha li ggib maghha l-obbligazzjoni skond ix-xorta taghha u bl-ekwita`.

Ghaldaqstant, filwaqt illi l-Qorti tqis li l-eccezzjonijiet tal-konvenuta huma infondati u qed jigu respinti, hija tal-fehma illi t-talbiet tal-atturi huma siewja u jimmeritaw li jigu akkolti.

Ikkunsidrat finalment;

Rigward it-talba ghall-hlas tal-imghax il-Qorti tosserva illi minkejja li l-atturi jindikaw fir-Rikors promotur li huma pprezentaw ittra ufficjali b'interpellazzjoni lill-konvenuta ghall-hlas tal-ammonti mertu ta' din il-kawza, din l-ittra ufficjali ma gietx esebita in atti u ghalhekk il-Qorti tqis illi d-data tal-ewwel interpellazzjoni ufficjali, ghall-fini tad-dekorriment tal-imghax f'obligazzjonijiet ta' natura civili, hija dik tal-prezentata tar-Rikors promotur ta' din il-kawza, cioe` is-17 ta' Jannar 2017.

DECIDE

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjoni tal-konvenuta, tilqa' t-talbiet tal-atturi u tikkundanna lill-istess konvenuta thallas lill-atturi s-somma totali ta' ghaxart elef Euro (€10,000) ghar-ragunijiet indikati fir-Rikors promotur, bl-imghax jibda jiddekorri mis-17 ta' Jannar 2017.

Bl-ispejjez kollha kif mitlub, ikunu a kariku tal-konvenuta.

**Dr Rachel Montebello
Magistrat**

**Graziella Attard
Deputat Registratur**